

Eesti Keele Instituut

HARIDUSE JA KASVATUSE MITMEKEELNE SÕNARAAMAT

Eva Tamm

Sissejuhatus

- Suurenenud tõlkimisvajadus – peapõhjuseks ühinemine Euroopa Liiduga ja haridussüsteemi ühtlustamine.
- Pidevale terminikorrastustööle vaatamata puudub tänini ulatuslikum haridusterminite sõnastik.
- Pearaskused haridusterminite korrastamisel: teadlaste erinev arusaam olulisimatest kasvatusfilosoofiaga seotud mõistetest, rahvusvaheliste sõnade eestivõõrad tõlked (tõlgendused), samuti rohked kokkupuuted eri distsipliinidega (nt psühholoogia, meditsiin – eripedagoogika, sotsioloogia) ning haridussõnade väga lai tarvitajaskond üldkeeles.

Haridusterminite korrastamise komisjoni loomine

- 2007. aastal loodi HTMi algatusel haridusterminite komisjon.
- Komisjon koosneb kahest töörühmast: leksikoni- ja sõnastikurühm.
- Komisjoni eesmärk: koostada eestikeelsete haridusterminite leksikon ja viiekeelne haridusterminite sõnaraamat.
- Leksikonirühma ülesanne: koostada haridusterminite leksikon, mis sisaldab pikemaid kompleksartikleid u 45 enimkasutatava ja olulisema mõiste kohta.

Haridusterminite korrastamise komisjoni loomine

- Sõnastikurühm koostab viiekeelse haridusterminite sõnaraamatu, mis koondab üle 4500 terminiartikli.

Terminibaas

- Aluseks Eesti Keele Instituudis loodud sõnastike haldussüsteemi EELEXI sõnastikumudel.
- Testversioon valmis 2009. a kevadeks.
- Ülesehitus on mõistepõhine: üks mõiste – üks terminikirje.
- Granulaarsuse printsiibi järgimine – ühele väljale üks andmeelement. Eriti oluline terminiväljal.

Kõide: 1. köide A - Y

termin text() xml

Rada [definiitsioon]:

Toimetamisala XML **Tabelina** Vaatena (0/1)

Vaade

artikli päritolu	SR
PÄIS	
Mõistegrupp	
valdkond	DID
valdkond	TEAD
valdkond	PSÜHH
Eesti terminite plokk	
Terminigrupp	
termin ee	definiitsioon
↓ grammatiline info	
↓ stiil	
Terminigrupp	
termin sy	määratlus
↓ grammatiline info	
↓ stiil	
SISU	

HS \SR\ DID, TEAD, PSÜHH
definiitsioon, määratlus
 • mõiste oluliste tunnuste lühiesitus
 fi: määratelmä

Artiklile on lisatud koostamise lõpu märg 'ETamm' poolt.

Viiekeelne sõnaraamat

- Sisaldab enam kui 4500 terminiartiklit.
- Terminiartikkel on üles ehitatud mõistepõhisuse põhimõttel.
- Mõistepõhisus – iga mõiste jaoks on eraldi artikkel ja kogu info mõiste kohta paikneb ühes artiklis.
St et sünonüümid on ühes artiklis ja homonüümid ning polüseemid eraldi artiklites.
- Eestikeelse erialatermini ja selle sünonüümide kõrval on esitatud ka mittesoovitavad terminikujud.
- Ligikaudu pooltele märksõnadele lisatakse piirdeselgitus, vajadusel ka näide ja/ või märkus.

Viiekeelne sõnaraamat

- Sõnaraamatus on palju mõistetevahelisi viiteid: vt ka – lisainfoks viitega ülem- või alammõistele ning vrđ – viitab sama tasandi mõistele. Antonüümiviiteid tähistab vastand.
- Igast terminiartiklist leiab ka võõrkeelsed vasted: inglise, vene, saksa ja soome keeles.
- Kui eestikeelsel terminil puudub võõrkeelne vaste, antakse mõistesisu edasi kaudtõlke väljal.

Viiekeelne sõnaraamat

häälimine

- sõna sujuv (pausideta) hääldamine häälikute kaupa; töövõtteid häälikuanalüüsi õppimisel
- en*: phonetic spelling
de: Lautiedrung
fi: liukuminen, liu'unta
ru: фонетическое произношение

Viiekeelne sõnaraamat

korduseksam

- negatiivse hinde korral uuesti sooritatav eksam. Vt ka

korraline eksam

en: make-up exam, re-examination, second exam

de: Wiederholungsprüfung *f*

fi: uusintakoe, uusintatentti

ru: повторный экзамен, переэкзаменовка

Viiekeelne sõnaraamat

põhiharidus, {mittetäielik keskharidus} HALB

- haridus, mis järgneb alusharidusele ning eelneb keskharidusele, põhikooliharidus. Vrd **baasharidus**

en: comprehensive education, basic education

de: Gesamtschulbildung *f*

fi: perusasteen koulutus, peruskoulutus, perusopetus

ru: основное общее образование, основное

образование, неполное среднее образование VAN

Viiekeelne sõnaraamat

- Sõnastik ilmub 2013. aasta esimesel poolel, kirjastajaks on Eesti Keele Sihtasutus.
- Sõnastiku materjali toimetamisel on nõu ja jõuga aidanud oma ala asjatundjad erinevatest ametkondadest ja asutustest.
- Eraldi tänu väärivad abi ja toetuse eest Eesti Keele Instituut ning Haridus- ja Teadusministeerium.

HARIDUSE JA KASVATUSE SÕNARAAMAT

Hariduse ja kasvatuse sõnaraamat sisaldab üle 4500 olulise mõiste rohketelt hariduse ja kasvatuse aladelt: hariduskorraldus, kasvatusteadus, didaktika, sotsiaalpedagoogika, koolieelne kasvatus, kõrgharidus, andragoogika, kutseõpe, pedagoogika ajalugu, huviharidus jne. Mõistetele on antud peale eesti terminite veel inglise, saksa, soome ja vene vasted, enamikule ka eestikeelsed seletused. Selline terviklik raamat, Eestis esmakordne, on mõeldud kooli ja lasteaia õpetajatele, kõrgkooli õppejõududele ja teistele haridustöötajatele, aga ka neile, kes selliseks tööks alles valmistuvad või lastevanematena haridusvaldkonna vastu huvi tunnevad.